

Budget 2026-2028

miljöpartiet de gröna

VAXHOLM

Tilläggsbudget 2025

Vaxholm kallas skärgårdens huvudstad tack vare stadens unika förutsättningar. Vi har värdefulla naturmiljöer som är lättillgängliga för både invånare och besökare, attraktiva vattenmiljöer som bjuder till bad, båtliv och vattensport, en rik historia och värdefulla kulturmiljöer. Vaxholms stad är porten till skärgården och ett nav för båttrafiken. Här finns skärgårdens typiska entreprenörskap och samtidigt närheten till huvudstaden. Vi är dessutom en av landets rikaste kommuner mätt i medianinkomst.

Men, Vaxholm står - som resten av Sveriges kommuner - inför stora utmaningar och behöver satsa på demokratin och ett öppet, respektfullt och jämställt samtalsklimat. Vi behöver också ta vår del av ansvaret för klimatet, klimatanpassningen, vårt hav Östersjön och den biologiska mångfalden. Vi måste också se till att trygga framtiden för våra barn, deras psykiska hälsa och utbildning, samt ge våra äldre möjlighet till social samvaro, god vård och trygghet. För att lyckas med detta måste vi politiker, på alla nivåer i samhället, se till att kompetensförsörjningen till välfärden fungerar.

Av Sveriges 16 miljökvalitetsmål bedöms, i den årliga uppföljning 2025, enbart två ha en positiv utvecklingstrend varav fem har en negativ. Trots detta har Sveriges miljöbudget sänkts med flera miljarder jämfört med 2021 – exempelvis har budgeten för skydd och skötsel av natur minskat med 1,2 miljarder och anslagen för marin miljöövervakning minskat med över 40 procent. Regeringens politik gör att Sverige missar EU:s klimatmål 2030.

När Sveriges regering inte tar ansvar för vårt klimat och vår natur, struntar de indirekt i de konsekvenser det medför för våra barns framtid. Då måste kommunerna, näringslivet och civilsamhället ta ett större ansvar.

Vi vill att Vaxholm ska vara en stad som tar ansvar för att kraftigt minska vårt globala klimat- och miljöavtryck och därmed investera i vår barns framtid. Alla i staden ska ha möjlighet att leva hållbart och vara med i omställningen. Omställningen till ett hållbart samhälle ska ske rättvist och inkludera alla oavsett förmåga och livssituation.

Miljöpartiet lägger därför en tilläggsbudget utöver Samstyrets budget. För att finansiera våra satsningar vill vi öka skatten med 0,25 öre, vilket ger ett tillskott om 11,5 mkr 2026.

Samtidigt ser vi behov av effektiviseringar av stadens verksamhet för att kunna möta de finansiella konsekvenserna av en åldrande befolkning. Våra satsningar kommer att löna sig över tid, eftersom ett icke hållbart Vaxholm kommer att medföra ännu större kostnader genom skenande klimatskador, ekosystem i obalans, en död Östersjö, fysisk och psykisk ohälsa, särskilt bland barn, unga och äldre.

Stärka Vaxholms arbete med klimatet

Städer och kommuner spelar en viktig roll i klimatomställningen och Vaxholm ska vara en förebild för en rättvis och snabb omställning. Både de utsläpp som sker i Vaxholm, och de

som sker i omvärlden till följd av konsumtionen, ska minska avsevärt. Cirka 70% av utsläppen från Vaxholms direkta utsläpp kommer från transportsektorn. De indirekta utsläppen av växthusgaser som orsakas av vår konsumtion är dock ett flertal gånger större per person än de direkta utsläppen.

Vi vill

- ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en klimathandlingsplan och handlingsplan för klimatanpassning med konkreta åtgärder, ansvarsfördelning och tydliga prioriteringar för hur Vaxholm effektivt kan minska sitt globala klimatavtryck under 2026
- ge kommunstyrelsen i uppdrag att komplettera stadens styrmodell för investeringsprojekt med klimat- och miljöperspektiv och ta fram tydliga riktlinjer för klimatkrav på upphandling som innefattar transporter och fordon, byggprojekt och livsmedel under 2026
- ge nämnden för teknik, fritid och kultur i uppdrag att öka takten av utbyggnaden av gång-och cykelvägar
- öka medel till klimat – och miljöåtgärder

Stärka Vaxholms arbete med ett hav i balans och myllrande våtmarker

Miljötillståndet i Östersjön och Stockholms skärgård är inte bra. Rent vatten och ett levande hav är en förutsättning för Vaxholms attraktivitet både som bostadsort och besöksmål. Vi anser att genomförandetakten av åtgärder som beskrivs i Vaxholms blåplan behöver öka avsevärt.

Vi vill

- ge nämnden för teknik, fritid och kultur i uppdrag att ta fram en handlingsplan med konkreta åtgärder, ansvarsfördelning och tydliga prioriteringar för hur Vaxholm effektivt kan arbeta med marint skräp och båtvrak under 2026
- ge kommunstyrelsen i uppdrag att arbeta aktivt med formellt skydd av Vaxholms värdefulla grunda vikar
- ge kommunstyrelsen i uppdrag att arbeta aktivt med åtgärder som krävs och som är genomförbara för att förbättra de ekologiska förutsättningarna och vattenkvalitén i påverkade grunda vikar
- ge kommunstyrelsen i uppdrag att arbeta aktivt med restaurering av våtmark i Vaxholm
- förstärka personella resurser som arbetar med vattenåtgärder
- öka klimat – och miljöinvesteringar

Stärka Vaxholms arbete med biologisk mångfald och grönbå infrastruktur

Ekosystemen och artrikedomen står under press vilket orsakar en av de allvarligaste miljökriserna i mänsklighetens historia. I Sverige är idag drygt var femte art rödlistad och antalet har ökat de senaste åren. Krisen hotar vår matförsörjning, vår tillgång till rent vatten och vår ekonomi, hälsa och livskvalitet.

I Vaxholm finns många områden med höga natur- och kulturvärden (se gröstrukturplanen). Naturen i kommunen fyller flera funktioner och bidrar till en hållbar, motståndskraftig och

attraktiv stad. Livskraftiga ekosystem är en förutsättning för goda livsvillkor och god hälsa för stadens invånare, växter och djur. Fungerande ekosystem med rik biologisk mångfald är även en förutsättning för att olika arter ska klara av förändringar och kunna bidra med ekosystemtjänster.

Inom kommunen påverkas ekosystemen och biologisk mångfald bland annat genom skogsbruk, exploatering, skötsel, invasiva arter och klimatförändringar. Genom vår konsumtion påverkar vi även ekosystemen och den biologiska mångfalden utanför kommungränsen. Det är viktigt att öka kunskapen kring hur stadens upphandlingar och inköp av varor, tjänster och byggtreprenader påverkar den biologiska mångfalden, både inom och utanför stadens gränser

Vi vill

- ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en plan för skydd av natur i Vaxholms stad under 2026
- ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram samtliga underlag som behövs för att inrätta ett kommunalt naturreservat på Östra Rindö samt ett biotopskyddsområde på Tynningö under 2026
- ge nämnden för teknik, fritid och kultur i uppdrag att stärka arbetet med bekämpning av invasiva arter i kommunen samt åtgärder för att förbättra den biologiska mångfalden
- öka klimat – och miljöinvesteringar

Stärka skolan och förskolan samt förbättra den psykiska hälsan

Skolan är under stor press i Vaxholm. Antalet elever kommer att minska framöver och anpassningar till minskade barngrupper har skett för snabbt. Detta har skapat press på lärare, vårdnadshavare och barn. Vaxholms anpassning av skolan och förskolan till dessa minskade barnkullar måste ske genomtänkt och varsamt. Vi ser även att mer skattemedel kommer att behövas för att kunna upprätthålla en skola av hög kvalitet.

Den psykiska ohälsan i Sverige ökar särskilt bland barn och ungdomar. Det kan leda till allvarliga konsekvenser både för individen och samhället. Vi vill därför förbättra förutsättningarna för en meningsfull fritid och sociala möten.

Vi vill

- återinföra avgiftsfria pedagogiska luncher för skolpersonal
- ha fortsatt hög kvalitet på skolmaten och minska matens klimatavtryck och negativa påverkan på biologisk mångfald
- ge Barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att under 2026 utreda vilket grundbelopp som behövs för att kunna bibehålla en skola med hög kvalité, goda skolresultat, goda arbetsmiljöer för både barn och anställda samt hög lärartäthet, efter att hänsyn tagits till lokalförsörjningsplanen.
- ge Barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att utreda möjligheten till resursskola i Vaxholm under 2026
- höja aktivitetsbidraget till föreningar

- återställa öppettiderna i den öppna förskolan
- förbättra barnens utemiljöer

Stärka kompetensförsörjningen genom boende för alla

Vaxholm står inför en stor utmaning i att rekrytera tillräckligt med personal för att klara vård och omsorg. För att locka kompetent personal behövs bland annat goda arbetsmiljöer och boenden med rimliga hyror nära arbetet.

Kommunerna har huvudansvaret för bostadsförsörjningen i sitt lokala område. År 2022 fanns det enligt Kolada 439 bostäder per 1000 invånare i Vaxholm. Av dessa var 64 hyresrätter, 168 bostadsrätter och 207 äganderätter. Antalet hyresrätter per 1000 invånare i Vaxholm är bland de lägsta siffrorna i Sverige. Beståndet av hyresrätter och framför allt hyresrätter med rimlig hyra behöver därför prioriteras.

Vi vill

- uppdra åt kommunstyrelsen att utreda och pröva nya metoder för att bygga hyresrätter med billiga boendekostnader. Då kommunen inte har ett kommunalt bostadsbolag saknas vissa verktyg för en hållbar bostadsförsörjning. Däremot kvarstår rådigheten över den proaktiva markanvisningspolitiken. Förutbestämda presumtionshyror vid nyproduktion av hyresrätter är ett alternativ som bör utforskas vid försäljning av mark (se SOU 2020:75 ”Bygg och bo till lägre kostnad, förslag till bättre konkurrens i bostadsbyggandet”)
- låta anställda inom vård och omsorg vara delaktiga i schemalaggningsen

Stärka ett hållbart åldrande

Vaxholm har tagit fram en strategi för ett hållbart åldrande som ska antas under hösten 2025. Nu måste strategin verkställas

Vi vill

- ge socialnämnden i uppdrag att ta fram en handlingsplan för hållbart åldrande under 2026
- ge socialnämnden i uppdrag att HBTQI+ certifiera kommunens äldreboende

Stärka stadens ekonomiska hållbarhet genom en effektivare förvaltning

En pågående demografisk situation med mindre barnkullar, marginellt fler i arbetsför ålder och en ansenlig ökning av äldre innebär stora utmaningar för landets kommuner. När befolkningen förändras påverkar det välfärdens förutsättningar. I Vaxholms stad kommer antalet i åldrarna 65 plus att öka med ca 600 personer fram till år 2030 och till år 2040 med ytterligare 700 personer. Det ställer oss inför stora ekonomiska utmaningar.

Vi vill

- ge samtliga nämnder i uppdrag att under 2026 utreda hur deras verksamhet kan effektiviseras genom exempelvis digitalisering, AI, tydligare beslutsprocesser och tvärkommunala samarbeten.

Ekonomi

För att finansiera våra satsningar vill vi öka skatten med 0,25 öre under 2026, vilket ger ett tillskott om 11,5 mkr 2026. Samtidigt ser vi både behov av och möjlighet för att effektivisera stadens verksamheter för att kunna bemöta de finansiella konsekvenserna av en åldrande befolkning. För 2025 sätter vi ett generellt mål för effektivisering för kommunstyrelsen samt TFK om 0,5 % vilket ger oss ungefär 0,9 mkr.

Satsningar 2026

Driftbudget	Satsningar 2026 (mkr)
Kommunstyrelsen	
Klimathandlingsplan	0,5
Riktlinjer upphandling	0,5
Skydd av vikar	0,5
Åtgärder i vikar	0,5
Våtmarksrestaurering	1
Plan för skydd av natur	0,25
Naturresevat Rindö & biotopskyddsområde	
Tynningö	0,75
Personalresurs vattenstrateg	0,5
Summa	4,5
TFK	
Handlingsplan marint skräp	0,5
Aktivitetsbidrag	0,25
Bekämpning av invasiva arter	1
Åtgärder som främjar biologisk mångfald	0,5
Summa	2,25
BUN	
Avgiftsfria pedagogiska luncher	0,635
Öppna förskolan	0,13
Utredning resursskola	0,75
Extrasatsning skolmat	0,5
Summa	2,015
SN	
Handlingsplan åldrande	0,25
Summa	0,25
Summa driftbudget	9,015
Ökade investeringar miljö och klimat	3

För de kommande åren 2027 och 2028 räknar vi med en generell effektivisering med 1% för samtliga nämnder och en skattesats om 19,55. Vi vill även under 2027 och 2028 använda eventuella ekonomiska överskott till att öka investeringarna för miljö och klimat i form av ökat skydd av natur, våtmarksrestaurering, åtgärder i grunda vikar samt gång- och cykelvägsnätet.

	Budget 2025 (mkr)	Budget 2026 (mkr)	Plan 2027 (mkr)	Plan 2028 (mkr)
Driftbudget				
Kommunstyrelsen	-100,8	-111,9	-110,2	-112,5
Barn- och utbildningsnämnden	-368,5	-370,9	-370,2	-375,1
Socialnämnden	-225,7	-250,2	-271,7	-281,5
Nämnden för teknik, fritid och kultur	-66,9	-69,6	-76,5	-94,0
Stadsbyggnadsnämnden	-9,1	-9,3	-8,6	-8,7
Summa	-771,0	-811,9	-837,2	-871,8
Finansansvaret		832,5	859,0	892,3
Årets resultat		20,6	21,8	20,5
Årets resultat i (%) av skatter och bidrag		2,5	2,5	2,3